

Fókuszban az erdők és az ökoturisztika

Új egyesületi szakosztály alakult az Országos Erdészeti Egyesületben

A jóléti társadalmakban általánosan megfigyelhető, és hazánkban is egyre nagyobb jelentőségű szerepet kap az erdő turisztikai jellegű szolgáltatásai iránti kereslet. Az erdők a belföldi turizmus kiemelkedően fontos helyszínének számítanak, rekreációs szolgáltatásuk minden magyar állampolgár számára igénybe vehető értéket jelent.

Ha csak az elmúlt néhány évet vesszük alapul, a 2020-21-es Covid-járvány előtt az emberek a becslések szerint évente 35 millió látogatást tettek a hazai erdőkben, ami azóta körülbelül a negyedével növekedett. Míg a negyedik ipari forradalom az összes fizikai eszköz és folyamat végponttól végpontig történő digitalizálására, valamint az értékláncbeli partnerekkel közösen alkotott digitális ökoszisztémába való integ-

(*Fjällräven*) is saját közvélemény-kutatást folytatott le – is készült a természeti környezet látogatói szokásairól, amelynek jelentős része az erdőterületeken jelentkezik. Legnagyobb mértékben az úgynevezett egynapos, zömében a nagyvárosokhoz közeli desztinációk látogatottsága és terhelése nőtt meg. A természetjárás kedvelt rekreációs forma, a megtett magyar erdei túrák, séták száma évente mintegy 40-50 millió lehet.

szokását megváltoztatva tervezi, hogy kirándulásokat tegyen a jövőben. Eből arra következtethetünk, hogy az elkövetkező években várhatóan többen és többször kirándulnak majd az erdőben.

Az erdőlátogatások felső küszöbértékét ugyan nehéz megbecsülni, azt azonban már most is kijelenthetjük, hogy nemcsak az erdőlátogatók növekvő száma okoz többletterhelést az erdőben, hanem az is, hogy újabb és újabb igényekkel jelenik meg a látogatótömeg.

Jó hír, hogy a hazai erdők több mint 55%-át kezelő állami erdészeti társaságok 2010-2023 közötti közel 42 milliárd forint értékű fejlesztéseinek köszönhetően rendelkezésre állnak az őket fogadó létesítmények.

Az erdészeti társaságok ökoturisztikai szakemberei számára a közeljövő feladata lesz, hogy a létrehozott infrastruktúrát hatékonyabban működtessék, és az ökoturisztikai tevékenység veszteségét mérsékelni tudják, annak ellenére is, hogy az erdőlátogatások növekvő száma a működtetési feladatokat és költségeket növelni fogja.

Az eddigi modell, mely szerint az erdőgazdálkodás jövedelméből finanszírozzuk az ökoturisztikai szolgáltatásokat, nem lesz fenntartható. Fontos feladat tehát a térítésmentesen igénybe vehető közjóléti és az üzleti alapon működtetendő ökoturisztikai tevékenység szétválasztása, és az erdei ökoturisztika fenntarthatóságához újabb bevételi források bevonása.

rálására fókuszál, addig jól látható, hogy emellett az erősen digitalizált világ mellett szükség van a fizikai térre, és a természet iránti érdeklődés megerősödése egyre fontosabb alternatíva az emberek számára.

A felfutást és a jól átgondolt fejlesztések hatását szemléletesen mutatja az Országos Kéktúra látogatottsága, mely az elmúlt tíz évben a tízszeresére nőtt. A kerékpározók számára elérhető és egyre bővülő erdei útvonalhálózatnak köszönhetően a gyalogosforgalomnak körülbelül kétharmadát kitevő bringásforgalom jelent meg az erdőkben. Az OEE 2024-es Év Erdei Kerékpárútján több mint 7500-an szavaztak a jelölt útvonalakra, és 16 útvonaljelölés érkezett be, ami szintén az erdei útvonalhálózat használatára ad számunkra fontos visszajelzést.

Napjainkban tehát évente közel 45 millió erdőlátogatás történik, aminek a jelentőségét jól mutatja, hogy az elmúlt néhány évben több felmérés – egy állami kezdeményezésű piackutatás mellett az egyik túrafelszereléseket gyártó cég

A túrázók például a Pilisben átlagosan 40-50 kilométerről érkeznek, csak a Prédikálószték kilátónál egy hétvégén akár 15-17 ezren is jártak a 2018-as adatok szerint. Mindkét felmérés azt mutatja, hogy a felnőtt korú lakosság valamivel több mint fele évente legalább néhány alkalommal választja a túrát, mint a kikapcsolódás formáját, jellemzően gyalogosan vagy kerékpárral.

A válaszadók közül további néhány százalék mondta azt, hogy az eddigi

De mi is az az ökoturizmus?

Egyre gyakrabban találkozunk a fogalommal, és mivel nagyrészt az erdőterületeken zajlik, a jellemzőivel ágazatunk képviselőinek is tisztában kell lennie. A belföldi turizmus e szegmensének legfontosabb infrastrukturális hátterét, az erdei turistautak, pihenőhelyek hálózatának meghatározó részét elsősorban az állami tulajdonú erdészeti társaságok tartják fenn.

Ahogy a nevében is benne van, az ökoturizmus a turizmus egy nagyon dinamikus fejlődő ágazata, amely: *bélyszíne természeti területekre irányul, hozzájárul a helyi természeti és kulturális értékek megőrzéséhez, minimalizálja a résztvevők negatív környezeti, társadalmi és kulturális hatásait (azaz tulajdonképpen az ökológiai lábnyomát) és erősíti a pozitív hatásokat, valamint több mint a természetjárás, rekreálpárosítás vagy egyéb aktív kikapcsolódási mód.*

A fentiekből látszik, hogy az ökoturizmus tulajdonképpen olyan fenntarthatósági elveket fogalmaz meg, amelyek a turizmus egészére is kiterjeszthetők.

Az ökoturizmus helyzetértékelése

Az erdők felé támasztott ökoturisztikai igény a társadalom részéről évről évre növekszik, a növekvő látogatószám által keltett feladatokat az erdész szakma alapvetően érzékeli és tudja, ezért is szervezett az Országos Erdészeti Egyesület „Az ökoturizmus helyzetértékelése” címmel konferenciát 2024. szeptember elején, ahol az előadók és az általuk képviselt szervezetek további közös gondolkodást és együttműködést szorgalmaztak.

Az esemény része volt az OEE és a Soproni Egyetem közötti együttműködésnek, melynek célja, hogy ösztönözze a legfrissebb kutatási eredmények gyakorlatba történő átültetését, és ezáltal hozzájáruljon a magyar erdők fenntartható kezeléséhez.

Zambó Péter, az Agrárminisztérium erdőkért és földügyekért felelős államtitkára köszöntő beszédében elmondta, hogy az erdők ökoszisztéma-szolgáltatásai minden embert megilletnek, és társadalmi jelentőségüket fejezi ki, hogy Magyarország nemzeti zöldvagyonának legfontosabb elemeként tekintünk a több mint kétfélmillió-háromszázezer hektár fával borított területre. Hivatkozva a Corvinus Egyetem egy 2023-as esettanulmányára – mely az egyik legnépszerűbb hazai kirándulóhely, a Pilisi

Bioszféra-rezervátum rekreációs értékét becsülte meg – ismertette, hogy ezen az alig néhány tízezer hektáros területen az erdei kikapcsolódás pénzbeli értéke évi 4,6 milliárd forintot tesz ki (*lásd az előző cikkünket – a szerk.*).

A pilisi adatokat kivétítve a kutatók arra az eredményre jutottak, hogy a magyarországi erdei szabadidős tevékenység teljes éves értéke mintegy 39 milliárd forint. A Pilisi Bioszféra-rezervátumban egy félnapos túrázás 2 900 forintot, egy egész napos kirándulás 5 000 forintot ér meg a természetjáróknak – állapította meg a Budapesti Corvinus Egyetem 2020-as adatokat feldolgozó kutatása. Összevetésképp a brit erdők egynapos látogatásának értékét egy 2010-es tanulmány 3,34 fontra (kb. 1500 forint), a lengyel erdőkét 2005-ben csaknem 7 euróra (kb. 2700 forint) becsülték, a németek pedig 2011-ben az erdők egy egész évre szóló látogatási lehetőségéért 27 eurót (kb. 10 400 forint) adtak volna.

Az Agrárminisztérium erdőkért és földügyekért felelős államtitkára hangsúlyozta, a klímaváltozás hatásai gyorsabbak, mint amit a természetes erdők követni tudnak, ezért szükség van a szakmai alapokon nyugvó beavatkozá-

be a hazai természeti területeken, *Petőnyi Mirkó*, az AÖFK igazgatója kulcsos-házakról és aktív ökoturisztikai fejlesztésekről, *Tassó Márk*, a Magyar Természetjáró Szövetség igazgatója a turistaúthálózatról és megvalósult fejlesztési projektekről, *Závoczky Szabolcs*, a Duna-Dráva Nemzeti Park igazgatója pedig a védett természeti területek turisztikai vonatkozásairól számolt be.

Elmer Tamás, az Országos Erdészeti Egyesület főtíkára a konferencián bemutatta azokat az edukációs programokat – Hátizsákban az Erdő, Iskolában az Erdő, Erdei Iránytű, Erdei Vándortábor –, amelyekkel a jövő generációjának leendő tudatos ökoturisztikai látogatóit is neveli ki az Egyesület. Az Országos Erdészeti Egyesület hosszú távú oktatási koncepciójának a része az iránymutatás a természetközeli, fenntartható, egészségesebb életmód felé. Programjai egyben jó belépési pontok lehetnek a fiataloknak az erdők világába is, hiszen az újabb generációk szemléletmódjának alakulásáról az erdészeknek is kell gondoskodnia.

Előadása végén bejelentette, hogy az Országos Erdészeti Egyesület tagjaként az *Ökoturisztikai Szakosztály* megalakulását kezdeményezte, ami az erdei

sokra. A szenzoros és műholdas monitoring rendszerektől a déli származású szaporítóanyagok felkutatásán át az erdőbe építendő csapadékvisszatartó megoldásokig nagyon sok működő gyakorlati megoldás van a kezünkben, amelyek alkalmazásának kiterjesztése fontos feladatunk az ország legfontosabb zöldvagyonának megőrzése érdekében.

Benkhard Borbála, a Debreceni Egyetem adjunktusa előadásában látogatómonitoring vizsgálatokat mutatott

ökoturisztikával foglalkozó szakembereknek egy olyan szakmai műhelyévé válhat, melynek pozitív eredményeit a magyar erdők látogatói reményeink szerint mind tapasztalják majd.

Ripszám István, az Országos Erdészeti Egyesület általános alelnöke a konferencia zárásában elmondta, hogy a jelen lévő erdészek, természetjárók, turisztikai és természetvédelmi szervezetek már évtizedek óta együttműködnek az erdők hármaskörének, a közjólét, a természetvédelmi és

gazdasági szerepköröknek egyidejű fenntartásában. A konferencián értékelve a magyar erdők turisztikai-ökoturisztikai helyzetét, szerepét, az e területen tevékenykedő szervezetek nézőpontjainak szorosabb összehangolását, az eddigieknél is hatékonyabb együttműködés kialakítását szorgalmazta.

A megoldás első lépése: az Ökoturisztikai Szakosztály

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjainak egy része a kihívást elfogadva új szakosztály létrehozását kezdeményezte, amelynek alapító ülésére a fent említett konferenciát követően került sor.

A szakosztály feladatának tartja, hogy elősegítse az ökoturizmus erdei formáiban jelentkező társadalmi igények és az erdő tűrőképességének összehangolását. A növekvő mértékű erdőlátogatás jelensége, kiegészülve a hazai klíma-, környezet- és természetvédelmi törekvésekkel és a karbonsemlegességi célkitűzésekkel, azt vetíti előre, hogy az alaptevékenység, az erdő- és vadgazdálkodás, a jelenleginél még összetettebb – az eredményességre is kiható – környezetben fog zajlani.

Az erdőlátogatás menedzseléséhez szükséges költségek ugyanakkor az erdőlátogatások számának emelkedé-

sével meredeken növekszenek, ezért újabb bevételi források szükségesek a működéshez. Más szempontból az erdőlátogatókra nem mint teherre, hanem mint az ökoturisztika fizetőképes közönségére kell tekinteni.

A szakosztály ebben kíván szakmai műhelyként részt venni. Ezért fő céljainak tekinti, hogy az ökoturisztikai tevékenységet folytató és ezen a téren fejlődni kívánó erdőgazdálkodókat, egyéb kulcsszereplőket szakmailag támogassa tevékenységükben. Feladatának tekinti, hogy figyelemmel kísérje és tanulmányozza az erdei turizmust érintő folyamatokat, jogi környezetet, hazai és külföldi példákat, valamint kutatásokat.

Természetesen fontos a kapcsolattartás az ökoturizmus szolgáltatóival és a szolgáltatások igénybevevőivel is, ezért fontos, hogy lehetőségeket biztosítson előadások, találkozók szervezésére és publikációk megjelenítésére szakmai lapokban és a nagyközönségnek szóló folyóiratokban is.

**Pál János Viktor, Seres Szilvia,
Zanati László/OEE Ökoturisztikai
Szakosztály**

Fotók: **OEE, Vermes Tibor/AM,
TAEG Zrt.**

Páneurópai Piknik '35 kopjafaavatása a Soproni Egyetemen

1989. augusztus 19-én, 35 éve zajlott le a Páneurópai Piknik. A világtörténelmi eseményre emlékezve a Soproni Egyetem Központi Könyvtára bejáratával szemben kopjafát avattak az egykori erdőmérnök szervezők, a határőrök, a nagy számú egyetemi hallgatóság jelenlétében, 2024. szeptember 5-én.

A MECSEKERDŐ Zrt. által ajándékozott sellyei őriástólgyből kifűrészelt 2,5 m magas alapanyagból Nagy László nagycenki faszobrász, az eredeti piknik kopjafa felső részének másolatát elkészítve, a Botanikus kertben lévő kiemelkedő események emlékművei sorában felavathattuk a Páneurópai Piknik emlékhelyét is.

Fő célunk, hogy a mai egyetemi ifjúság tudjon a világtörténelmi eseményről, ápolja a múlt szellemi emlékeit, a Selmeci Társaság és a hallgatóság képviselőit. Ünnepi beszédet mondtak az Erdőkért és Földügyekért felelős Államtitkárságtól *Szentpéteri Sándor* főosztályvezető, *dr. Magas László*, a Páneurópai Piknik '89 Alapítvány elnöke, *dr. Sándor Gyula*, a TAEG Tanul-

mányi Erdőgazdaság Zrt. vezérigazgatója, a Soproni Egyetem nevében is. Rajtuk kívül *Molnár Tamás* erdészeti igazgató a kopjafát adományozó Mecsekerdő Zrt. képviselőjében és *Jánosi Máttyás*, a Selmeci Társaság elnöke.

A nagy számú firma, balek és pogány érdeklődéssel hallgatta a felszólalókat, majd a kopjafa leleplezése után – melyen részt vett *dr. Rumpf János professor emeritus*, a piknik egyik főszervezője is – a Selmeci Társaság, az V. éves erdőmérnök-hallgató valétaelnök *Fekete Gellért* és egy még „pogány” hölgy elhelyezték a megemlékezés kosorúját.

Ormos Balázs

Páneurópai Piknik '89 Alapítvány,
erdész alapító tag

